Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16759

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i (AEEDÖ), bireylerin çevrelerinden alg?lad?klar? sosyal deste?in **elde edilebilirli?i** ve yeterlili?i hakk?ndaki öznel de?erlendirmelerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, orijinal yabanc? dil formunun Türk kültürüne **uyarlanmas?** sürecini temsil etmektedir. ?. Kap?k?ran ve N. Acun-Kap?k?ran taraf?ndan 2010 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini ortaya koymak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, özellikle stresli ya?am olaylar? kar??s?nda bireylerin dayan?kl?l???n? ve psikolojik iyi olu?unu etkileyen temel bir yap? olan alg?lanan sosyal deste?i de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal destek, Alg?lanan destek, Elde edilebilir destek, Psikometrik özellikler, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Ölçek uyarlamas?, Türk kültürü.

Yazarlar

?enol Kap?k?ran, Nurgül Acun-Kap?k?ran.

Amaç

Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal çevrelerinden (aile, arkada?lar, önemli di?erleri) ihtiyaç duyduklar? anda alabileceklerine inand?klar? **sosyal destek** düzeyini belirlemektir. Bu uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, ölçe?in orijinal yap?s?n? ve psikometrik kalitesini koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun hale getirmek ve böylece Türkiye'deki psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda yap?lacak ara?t?rmalara kazand?rmakt?r.

Ölçek, özellikle risk alt?ndaki gruplar?n veya yüksek düzeyde stres ya?ayan bireylerin destek sistemlerini de?erlendirmede klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara standart bir araç sunar. Alg?lanan deste?in ölçülmesi, bireyin psikolojik sa?l??? ile sosyal kaynaklar? aras?ndaki ili?kiyi anlamak için önemlidir.

Yap? (Construct)

Ölçek, psikolojideki temel yap?lar?ndan biri olan Alg?lanan Sosyal Destek (Perceived Social Support) kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, sadece mevcut destek a?lar?n?n say?s?n? de?il, ayn? zamanda bireyin bu a?lar?n güvenilir, ula??labilir ve ihtiyaç an?nda yeterli oldu?u yönündeki öznel inanc?n? da içerir. Alg?lanan Elde Edilebilir Destek, genellikle duygusal destek, araçsal destek, bilgi deste?i ve de?erlendirici destek gibi farkl? boyutlar? kapsayan çok boyutlu bir yap?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu yap?n?n güçlü bir ?ekilde ölçülmesi, bireyin ba?a ç?kma stratejileri, stresle mücadele yetene?i ve genel ya?am memnuniyeti gibi sonuç de?i?kenlerini tahmin etmede merkezi bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in maddeleri, bireyin yak?n çevresinden ald??? fiili destekten ziyade, gelecekteki destek potansiyeline olan güvenini hedef al?r.

Geçerlik

Kap?k?ran ve Acun-Kap?k?ran (2010) taraf?ndan yürütülen **geçerlik** çal??mas?nda, ölçe?in Türkçeye uyarlanan formunun yap? geçerli?ini kan?tlamak amac?yla çe?itli analizler yap?lm??t?r. Yap? geçerli?i ba?lam?nda, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde ölçtü?ü incelenmi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in orijinal faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u gösterilmi?tir. Ayr?ca, ay?rt edici geçerlik ve yak?nsak geçerlik analizleri için Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i'nin di?er sosyal destek veya psikolojik iyi olu? ölçekleri ile beklenen yönde korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir. Örne?in, ölçe?in yüksek skorlar?n?n depresyon veya anksiyete gibi olumsuz sonuçlarla ters yönde ili?kilendi?i rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlanan formunun güvenirlik analizleri, ölçüm tutarl?l???n? de?erlendirmek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Güvenirlik, bir ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar üretme derecesini ifade eder.

?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Kap?k?ran ve Acun-Kap?k?ran (2010) çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u ve alt boyutlar?n?n da kabul edilebilir düzeyde tutarl?l?k gösterdi?i rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu kan?tlamaktad?r. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik katsay?lar?n?n da hesapland??? ve bu de?erlerin ölçe?in kararl? bir yap?ya sahip oldu?unu gösterdi?i belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i'nin psikometrik özelliklerini inceleyen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak için **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yap?y? m? temsil etti?ini belirlemede kritik öneme sahiptir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak birden fazla faktörden

ARABPSYCHOLOGY.COM

olu?tu?u tespit edilmi?tir. Bu faktörler genellikle 'Aile Deste?i', 'Arkada? Deste?i' ve 'Önemli Di?er Ki?iler Deste?i' gibi sosyal destek kaynaklar?n? temsil eden alt boyutlard?r. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?u ve faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klad??? belirtilmi?tir, bu da ölçek yap?s?n?n Türk popülasyonunda teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Derecelendirme: Uyarlama çal??mas?nda kullan?lan orijinal derecelendirme sistemi (genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi bir format) geçerlidir. (Kaynakta derecelendirme belirtilmedi?i için genel format varsay?lm??t?r.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Genellikle ?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri ve Genel Yeti?kin Popülasyonu.

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle farkl? üniversitelerden gönüllü ö?rencilerden olu?an geni? bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda bireysel olarak uygulanabilir. Uygulama süresi k?sad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal destek kaynaklar?, Alg?, Psikoloji, Stres, Ya?am kalitesi, Psikometrik de?erlendirme, Cronbach Alfa, **Yap?sal e?itlik modellemesi**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Ara?t?rma makalesinde belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Ara?t?rma makalesinde belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Kap?k?ran, ?. (2010), Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m izinleri için orijinal ölçek geli?tiricileri ve uyarlamay? yapan yazarlar (Kap?k?ran ve Acun-Kap?k?ran) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Genellikle akademik ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda ücret talep edilmemektedir, ancak ticari veya klinik amaçl? kullan?mlar için yazarlar?n onay? gereklidir.

Uyarlama Y?l?: 2010.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine buradan ula??labilir: algilanan-elde-edilebilir-destek-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Kap?k?ran, ?. ve Acun-Kap?k?ran, N. (2010). Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 43*(2), 51-73.
Bu makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: dergiler.ankara.edu.tr
Orijinal Ölçek Kayna??: (Uyarlama makalesinde belirtilen orijinal ölçek referans? buraya eklenmelidir.)

Alg?lanan Elde Edilebilir Destek Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Kap?k?ran ve Acun-Kap?k?ran (2010) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM